

30 jaar een betrouwbare partner en parel

We hebben het opgezocht, ons 30-jaar jubileum is een parel waard! Al 30 jaar een 'pareltje' in bodemland, klinkt goed toch? Het 20-jaar jubileum werd gemarkeerd met porselein, wat de redactie goed vond passen bij de bodem: kaolien, een kleisoort, wordt namelijk gebruikt om porselein te maken. De parel biedt ook een mooie metafoor. Het mooie bolletje groeit in de oester op een partikeltje waarop zich kalk (of aragoniet) afzet. We hebben dus van doen met een biologisch en chemisch fenomeen, in dit geval op de water(rots)bodem.

Er is dus een parallel met de ontwikkelingen die het blad BODEM meemaakte en - maakt. Bij de start in 1990 keken we nog uitsluitend naar chemische bodemverontreiniging en hoe dat probleem goed en efficiënt aan te pakken is. Hans Alders, Minister van Milieu, wenste ons in zijn voorwoord succes toe. Tien jaar later is de eerste heroriëntatie een feit en klinkt de vraag door wat 'zwarte' bodem zo uniek maakt en of daar beoordelingskaders voor gemaakt kunnen worden. Ondertussen werd de saneringsoperatie op pragmatische leest geschoeid in de BEleidsVERnieuwing Bodem (BEVER). In het 20-jarige jubileumnummer krijgen we voorgeschoteld dat volgens de beleidsbrief Bodem van 2003 ook andere bedreigingen voor de bodemkwaliteit uitdrukkelijk tot het uitgebreide arsenaal van beleidsonderwerpen horen, zoals verlies van organische stof, bodemverdichting, afdekking, verzuring, verdroging, bodemdaling en verlies van biodiversiteit.

In 2020 zien we twee dingen. Ten eerste zal de Wet bodembescherming binnenkort ophouden te bestaan en opgenomen worden in de bredere Omgevingswet. Specifieke bodemprogrammering zoals de bodemconvenanten en het uitvoeringsprogramma zullen dezelfde metamorfose ondergaan. Ten tweede zien we dat bodemdegradatie de politieke agenda's wereldwijd heeft veroverd en dat Nederland geen koploper op het gebied van bodembeleid meer is, maar meeloper. De bodem krijgt in Nederland niet meer de aandacht als een maatschappelijk probleem, maar is wel cruciaal voor de duurzame ontwikkelingsdoelen (de 17 van de VN) of als fundament voor de antropogene benadering met ecosysteemdiensten en natuurlijk kapitaal. Dat we in Nederland soms te reactief zijn, waar we proactief hadden moeten zijn, wordt aangetoond door een serie recente affaires, zoals rond stikstof, PFAS, bodemdaling en het voortdurend klimaatprobleem. Het veronachtzamen van de bodem is contraproductief.

In het jubileumnummer 2010 kwam de 'bodemmastodont' Joop Vegter, toen voorzitter van de Technische Commissie Bodembescherming (TCB), als eerste aan het woord. Nu komt die eer ten beurt aan 'madamme terroir' Joke van Wensem, ex TCB voorzitter. De TCB bood in alle betrokkenheid, maar op gepaste afstand, een mooie blik op de ontwikkelingen in het bodembeleid.

Ook in dit jubileumnummer een tweeluik Vlaanderen - Nederland, in 2010 met Eddy van Dyck (OVAM) en Ruud Cino (ministerie van VROM), nu met de huidige 'machthebbers' Ann Cuyckens (OVAM) en Gilbert Boerekamp (RWS-Bodem+). Zij ontrafelen de verschillen tussen beide landen, toen en nu, en schetsen de ontwikkelingen in beide landen.

Corné Nijburg spreekt over samenwerking en veerkracht. Charles Pijl en Emille Marnette gaan veertig jaar (40!) terug om de ontwikkelingen bij de bodemsaneringstechnieken te laten zien. Bert Kobus behandelt twee bodembeeldbepalers die eveneens een jubileum te vieren hebben. Hans van Grinsven van het planbureau voor de leefomgeving (PBL) geeft een uitvoerig beeld van 30 jaar mestbeleid.

In dit nummer staan we ook stil bij het overlijden van Niek de Wit, onze oud-mederedacteur.

Prof. Bouma, onze gelauwerde emeritus-hoogleraar Johan "bodem" Bouma legt uit waar op dit moment de uitdagingen voor de bodemkunde liggen, zodat de maatschappelijke relevantie uitgediept kan worden.

De Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer (VKB) staat voor haar vijfde lustrum. De Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) werd dit jaar twintig. Met vijf (voormalige) voorzitters en directeuren blikken we terug en kijken we vooruit.

Christa Blokhuis en collega's onderzochten voor welke indicatoren van bodemfuncties

en emissies beleidskaders elkaar versterken en voor welke niet.

Corinne Koot en Alzira Schaap gaan in hun tweede artikel over Samenwerken onder de Omgevingswet verder in op de praktijkervaringen van netwerken 'Onder Twente' en 'Samen de Diepte in'.

Aaldert Muis stelt in zijn artikel de vraag of het telen van zwarte bes op natte veengrond een optie is

30 jaar BODEM is niet niks voor een vakinhoudelijk tijdschrift. Dat hebben we te danken aan enerzijds een zeer betrouwbare groep vakinhoudelijke professionals die graag in ons tijdschrift wil publiceren. We vinden het eervol dat we die vakinhoudelijke positie in mogen nemen door de verlangde diepgang te behouden, wat in de steeds sneller wordende digitale wereld een prestatie is. De sleutel tot succes is anderzijds ook het niet aflatende enthousiasme van onze 12 vakinhoudelijke redacteurs die al het werk, vaak vele jaren, vrijwel onbezoldigd uitvoeren. Onze nestor Pierre del Castillo viert zijn jubileum in de redactie ook met de parel, hij draagt zijn mooie steentje bij vanaf het allereerste begin; gefeliciteerd Pierre!

BODEM is het enige Nederlandse full colour vaktijdschrift dat zich specifiek richt op het onderwerp bodembeheer in al zijn aspecten. De kennis, ervaring en inzichten van onderzoekers, uitvoerenden, deskundigen, bestuurders en beleidsfunctionarissen op het gebied van bodemproblematiek komen al dertig jaar bijeen in dit tijdschrift. Dit decemernummer stelt WoltersKluwer ter gelegenheid van deze mijlpaal aan iedereen gratis ter beschikking. U kunt het downloaden in de shop van Wolters Kluwer (<https://www.wolterskluwer.nl/shop/>).

Veel leesplezier!

De redactie en uitgever